REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskog sustava,
obitelji i socijalne politike

JU Centar za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje

PREVENCIJA NASILJE

Pripremila:
Darija Musa, dipl.scr.

Uvod u socijalnu zaštitu

- **Socijalna zaštita** predstavlja sistem mjera, programa i aktivnosti usmjerenih na sprječavanje i ublažavanje siromaštva, socijalnih nejednakosti i isključenosti građana. Cilj je osigurati dostojne uvjete života za sve članove društva, posebno one u riziku od socijalne ugroženosti.
- **Socijalna potreba** je trajno ili privremeno stanje u kojem se nađe pojedinac ili obitelj/porodica, a koje može biti prouzročeno različitim razlozima (privredna kriza, ratni događaji, elementarne nepogode, psihofizičko stanje pojedinca i dr.) koji se ne mogu otkloniti bez pomoći društvene zajednice.
- Socijalni rad nije samo finansijska podrška, nego rad sa ljudima na pronalasku rješenja za prevazilaženje problema ili izlaz iz teške situacije.

Definicija nasilja u obitelji/porodici

Nasilno ponašanje je ponašanje čiji je cilj kontrola nad drugom osobom upotrebom sile, zastrašivanjem i manipulacijom.

Nasilje u obitelji/porodici definira se kao svaki oblik tjelesnog, psihičkog, seksualnog ili ekonomskog nasilja. Uključuje prijetnje, prisilu ili proizvoljno lišavanje slobode, bez obzira događa li se u javnom ili privatnom životu. Najčešće žrtve nasilja u obitelji/porodici su žene, djeca i starije osobe. Dešava se svakodnevno, u svim kulturama i dijelovima svijeta.

Vrste nasilja u obitelji/porodici

- **Fizičko nasilje**: Uključuje udaranje, guranje, šamaranje, povlačenje za kosu, nanošenje opeklina, uskraćivanje hrane ili lijekova i druge radnje koje mogu dovesti do tjelesnih ozljeda.
- **Psihičko nasilje**: Podrazumijeva vrijeđanje, ponižavanje, prijetnje, ucjenjivanje, ignoriranje i druge oblike emocionalne torture.
- **Seksualno nasilje**: Odnosi se na neželjene seksualne radnje, od uznemiravanja do silovanja, bez obzira na bračnu ili drugu vezu između žrtve i počinitelja.
- **Ekonomsko nasilje**: Uskraćivanje financijskih sredstava, sprječavanje zapošljavanja ili kontroliranje troškova, što žrtvu čini ovisnom i ranjivijom.

Uzroci nasilja u obitelji/porodici

Intergeneracijski ciklus

Djeca koja su odrastala u nasilnim obiteljima/porodicama imaju veću tendenciju ponoviti isti obrazac ponašanja u svojim odnosima, što produbljuje problem.

Psihičke poteškoće

Mentalne bolesti, ovisnosti o alkoholu ili drogama, poremećaji ličnosti mogu povećati agresivnost i sklonost nasilju unutar obitelji/porodici.

Stres i frustracija

Financijski problemi, nezaposlenost, bolesti i drugi životni stresori često eskaliraju u nasilne ispade u obiteljskom/porodičnom okruženju.

Patrijarhalna kultura

Rodne nejednakosti i dominantni položaj muškaraca mogu stvoriti okruženje u kojem se nasilje smatra prihvatljivim oblikom rješavanja sukoba.

Posljedice nasilja u obitelji/porodici

Nasilje u obitelji/porodici ima razarajuće učinke na sve članove, stvarajući okruženje straha, nesigurnosti i traume. Žrtve mogu patiti od fizičkih ozljeda, mentalnih bolesti poput depresije i PTSP-a, narušenog samopouzdanja i ovisnosti.

Djeca koja svjedoče nasilju su također ugrožena, s povećanim rizikom od razvoja emocionalnih poteškoća, poremećaja ponašanja. Nasilje u obitelji/porodici narušava same temelje sigurne i zdrave obiteljske/porodične zajednice.

Nasilje u vezama mladih

- Nasilje u vezama mladih može uzrokovati dugotrajne emocionalne traume i uticati na samopouzdanje, mentalno zdravlje i buduće odnose.
- Razumijevanje pozadine i utjecaja nasilja u vezama mladih ključno je za pružanje pravovremene pomoći i prevenciju.
- Nasilje u vezama mladih često ostaje neotkriveno ili neprijavljeno jer mladi ljudi možda ne prepoznaju znakove zlostavljanja ili se boje da će biti osuđeni ili ignorirani.
- Prevencija nasilja u vezama mladih zahtijeva suradnju između obrazovnih institucija, roditelja, vladinih agencija i organizacija civilnog društva. Važno je stvoriti okolinu u kojoj se mladi osjećaju sigurno izražavajući svoje osjećaje i tražeći pomoć ako su u opasnosti.

Prevencija i podrška: kako pomoći mladima u rizičnim vezama

Edukacija

Podizanje svijesti među mladima o zdravim odnosima, granicama i načinima traženja pomoći.

Psihološka podrška

Pružanje savjetovanja i terapije za mlade u rizičnim vezama kako bi prevladali traumu i izgradili samopoštovanje.

Zajednica

Uključivanje obitelji, škola i organizacija u pružanje mreže podrške i sigurnih prostora za mlade.

Uloga socijalnih radnika u zaštiti od nasilja

1 Procjena rizika

Socijalni radnici provode detaljnu procjenu rizika od nasilja u obitelji/porodici, uzimajući u obzir fizičke, emocionalne i socijalne čimbenike.

2 Pružanje podrške

Nude psihološku, pravnu i praktičnu pomoć žrtvama, uključujući savjetovanje, organiziranje smještaja u sigurnu kuću i koordiniranje drugih socijalnih usluga.

3 Planiranje zaštite

Izrađuju individualne planove zaštite u suradnji sa žrtvom, uzimajući u obzir njezine potrebe i sigurnosne prioritete.

4 Koordinacija s drugim stručnjacima

Surađuju s policijom, pravosudnim sustavom, zdravstvenim i obrazovnim ustanovama kako bi osigurali cjelovitu zaštitu i podršku žrtvama.

PREDRASUDE	ČINJENICE
Žrtva uzrokuje nasilje. „Ona je to tražila!”	**Zlostavljač uzrokuje nasilje. On je odgovoran za svoje akcije.**
Nasilje u porodici i među bračnim partnerima je njihova privatna stvar.	**Nasilje u porodici je ozbiljan društveni problem.**
Ako žrtva napusti zlostavljača nasilje će prestati.	**Većina žrtava je u opasnosti i nakon što ostavi zlostavljača.**
Žene su nasilne kao i muškarci.	**Muškarci su češće počinitelji nasilja u porodici.**
Muškarci koji su nasilni ne mogu si pomoći.	**Nasilnici mogu promijeniti svoje nasilno ponašanje.**
Nasilje se dešava u siromašnim obiteljima.	**Nasilje se dešava bez obzira na materijalni status.**
„Izazovno se oblačila, tražila je!”	**Zlostavljač je odgovoran za svoje ponašanje bez obzira na odjeću ili ponašanje žrtve.**
Seksualni komentari ili primjedbe upućene ženama dio su koketiranja i zavođenja.	**Ovakvi komentari su najrašireniji oblik seksualnog nasilja-seksualno uznemiravanje. Čest i prihvaćen oblik ponašanja (ne uključuje fizički dodir, ali dovodi osobu u neugodan i ponižavajući položaj i izazivaju osjećaj srama).**

Programi i usluge za žrtve nasilja

Sigurne kuće

Sigurne kuće pružaju sklonište i emocionalnu podršku ženama i djeci žrtvama nasilja u obitelji/porodici, nudeći im privremeni smještaj, savjetovanje i pomoć u pronalaženju novog doma.

Savjetovanje

Stručni timovi socijalnih radnika, psihologa i terapeuta pružaju individualno i grupno savjetovanje ženama i djeci kako bi prevladali traumu i osnažili se.

Pravna pomoć

Organizacije za podršku žrtvama pomažu im kroz sudske procese, pružajući pravne savjete i zastupanje kako bi zaštitili njihova prava.

Zdravstvena zaštita/skrb

Zdravstvene ustanove i mobilni timovi medicinskog osoblja pružaju žrtvama nasilja specijalističke preglede, liječenje ozljeda i mentalno zdravlje, zadovoljavajući njihove sveobuhvatne potrebe.

Prevencija nasilja u obitelji i vezama mladih

1

Jačanje obiteljskih/porodičnih veza

Proaktivno jačanje emocionalne povezanosti i podrške među članovima obitelji/porodice može spriječiti eskalaciju napetosti i sukobe.

2

Edukacija i osnaživanje

Obrazovni programi o nenasilnom rješavanju sukoba i radionice za razvoj vještina upravljanja stresom pomažu u prevenciji nasilja.

3

Rana identifikacija rizika

Pravovremeno prepoznavanje znakova nasilja i adekvatna reakcija stručnjaka ključni su za sprječavanje eskalacije nasilnog ponašanja.

Zaključak i preporuke

- Nasilje u obitelji/porodici ozbiljan je društveni problem koji zahtijeva multisektorski pristup kako bi se zaštitile žrtve i preveniralo daljnje nasilje.
- Potrebno je jačati pravni okvir, poboljšati koordinaciju nadležnih institucija i povećati dostupnost specijaliziranih usluga podrške za žrtve.
- Oporavak žrtava i reintegracija u zajednicu dugotrajan su proces koji zahtijevaju povećanu društvenu osjetljivost i podršku.
- **Ključno je ulagati u prevenciju kroz edukaciju o nenasilnoj komunikaciji, promjeni ličnih stereotipa i predrasuda, rješavanju konflikata i promjenu društvenih stavova koji opravdavaju nasilje**.

HORIZONT-3.2024

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo rada, mirovinskog sustava,
obitelji i socijalne politike

JU Centar za socijalni rad Gornji Vakuf-Uskoplje

Ovu prezentacija je napravljena u okviru projekta HORIZONT-3.2024 koji je sponzoriran od strane Ministarstva rada mirovinskog sustava, obitelji, socijalne politike Republike hrvatske.